

GLOSA

Mitja Šuštar, predsednik

ZADEVA: ODGOVORI NA VAŠA VPRAŠANJA POLITIČNIM STRANKAM

Spoštovani,

Zahvaljujemo se vam za vprašanja. Hrbtenica programa Skupne liste strank [Zeleni Slovenije](#) in [SG Stranka generacij](#) predstavlja simbiozo med demografsko realnostjo (Stranka generacij) in okoljsko nujnostjo (Zeleni Slovenije).

Na podlagi našega **Zeleno-modrega programa** in programov obeh strank, podajam odgovore na vaša vprašanja kjer je naše vodilo, da kultura in narava nista strošek, temveč steber nacionalne identitete in suverenosti.

Plačni sistem in minimalna plača

1. **Minimalna plača kot sistemski element:** Dvig minimalne plače ne sme biti izoliran ukrep, ki povzroča uravnilovko. Razumemo ga kot **spodnji prag dostojanstva**, ki pa mora biti sistemsko integriran. Naš program na področju **gospodarstva** predvideva celovito davčno razbremenitev dela, kar bo dvignilo vse neto plače, ne le minimalne.
2. **Prilagoditev plačne lestvice:** Ob vsakem dvigu minimalne plače se zavzemamo za **sorazmerno prilagoditev celotne lestvice**, da ohranimo motivacijo in nagradimo zahtevnejše delo.
3. **Razmerje med najnižjo in najvišjo plačo:** Za dolgoročno vzdržno in pravično razmerje v javnem sektorju štejemo razmerje **1 : 5**. To zagotavlja socialno kohezijo, hkrati pa omogoča primerno nagrajevanje najvišje strokovnosti.
4. **Odprava kompresije:** Kompresijo bomo odpravili v **prvih dveh letih mandata**. Naša sistemska rešitev ni v "popravkih", temveč v **davčni reformi (izenačitev prispevkov na 12,175 %)**, ki bo povečala razpoložljivi dohodek vsem zaposlenim in omogočila državi, da brez novih anomalij sčisti plačno lestvico.

Samozaposleni v kulturi

- **Dolgoročna varnost:** Trenutna ureditev je nezadostna. Zagotovili bomo **bolniško nadomestilo od 1. dne bolezni** (financirano iz namenskega sklada) in uvedli **državno jamstveno shemo za kreditno sposobnost** kulturnih delavcev.
- **Minimalni dohodkovni standard:** Podpiramo uvedbo standarda, ki bi samozaposlenim v kulturi zagotovil stabilnost v obdobjih brez projektov, kar je del naše vizije socialne pravičnosti.

Avtorske pravice in umetna inteligenca (UI)

- **Zaščita ustvarjalcev:** Odločno podpiramo **obvezno nadomestilo** za uporabo avtorskih del pri treniranju UI. Slovenska kulturna dediščina ne sme biti brezplačna surovina za globalne korporacije.
- **Slovenski jezik:** V digitalnem prostoru bomo zahtevali striktno spoštovanje jezikovnih standardov in vlagali v razvoj slovenskih jezikovnih modelov (LLM), da slovenščina ostane živ jezik tehnologije.

Financiranje kulture in varstva narave

- **Delež BDP:** Za kulturo se zavezujemo k doseganju **2 % BDP**, za varstvo narave pa dodatni **1 % BDP**, saj sta to ključna investicija v našo "naravno in kulturno suverenost".
- **Večletno financiranje: DA.** Podpiramo prehod na 4-letno programsko financiranje, ki javnim zavodom in nevladnim organizacijam omogoča strateško delo namesto letnega boja za preživetje.

Socialni dialog in kadrovanje

- **Dejanski dialog:** Sindikate bomo vključili v **delovne skupine že v fazi osnutkov zakonov**. Dialog za nas ni formalnost, temveč preprečevanje socialnih konfliktov.
- **Kadrovanje:** Zavzemamo se za **strokovne svete javnih zavodov z večjimi pooblastili**, kjer bi imela stroka in zaposleni odločilno besedo pri izbiri vodstva, kar bi omejilo politični vpliv.

Stanovanjsko vprašanje

Naš program ponuja tri konkretne rešitve za mlade kulturnike in naravovarstvenike:

1. **Oprostitev davkov (DDV in DPNE)** pri nakupu prve nepremičnine.
2. **Stanovanjske zadruge:** Spodbujanje gradnje zadružnih stanovanj, kjer so mesečni stroški nižji od tržnih najemnin.

3. Državna garancija za prekarne poklice: Omogočanje dostopa do dolgoročnih kreditov tudi tistim z avtorskimi in podjetnimi pogodbami.

Glede stanovanjske politike in reševanje problematike pomanjkanja cenovno ugodnih stanovanj za mlade imamo v našem programu nekaj odličnih predlogov in rešitev, saj izhajamo iz stališča, da so dostopna stanovanja predvsem vprašanje politične volje.

Ključni poudarki:

- Stanovanjska problematika v Sloveniji je sistemska kriza, ne več zgolj socialno vprašanje.
- Glavni problem ni pomanjkanje rešitev, temveč pomanjkanje politične volje.
- Prostorska politika (državni in občinski načrti) neposredno vpliva na ponudbo zemljišč in cene nepremičnin.
- Prostor se umetno omejuje z zapletenimi postopki in netransparentnimi odločitvami.

Potrebni so:

- ✓ jasna državna strategija poselitve,
- ✓ strokovno odločanje občin,
- ✓ aktivna zemljiška politika.
- ✓ preategorizacija tretjerazrednih kmetijskih zemljišč v zazidljiva bi hitro povečala ponudbo parcel in znižala cene.
- ✓ Odpor za spremembe ustvarjajo kapitalski interesi, ki jim ustreza umetno pomanjkanje in visoke cene.
- ✓ stanovanja so postala finančni produkt namesto osnovne življenjske potrebe, kar je treba nujno spremeniti z ustrezno davčno politiko in zakonodajo.

Rešitev je v postavitvi javnega interesa pred tržne in kapitalske interese ter v pogumnih spremembah prostorske politike.

Zeleno-modra lista razume, da brez kulture ni naroda in brez narave ni prostora za ta narod. Vaš boj za dostojne plače je tudi naš boj za močno Slovenijo.

Izbira ZA VSE generacije.

Ljubljana, 25.2.2026